

SLOVENSKI NAROD.

Izhaja vsak dan sredos, izvenomski meddelje in praznika.

Inserati: Prostor 1 m/m × 54 m/m za navadne in male oglice 40 vin., za uradne razglase 60 vin., za poslano in reklame 1 K. — Pri naročilu nad 10 objav popust.

Vprašanjem glede inseratov naj se priloži znaka za odgovor.

Upravljanje "Slov. Naroda" in "Narodna Tiskarna" Knaflova ulica št. 5, L. nadstropje. Telefon štev. 34.

Uredništvo "Slov. Naroda" Knaflova ulica št. 5, L. nadstropje.

Telefon štev. 34.

Dopise sprejema le podpisane in zadevno frankovane.

Rokopisov ne vrata.

Posamezna Številka velja 40 vinarij.

Herostrat.

Doseženo je. Velik uspeh ima beležiti na svojo zastavo stranka, ki jo vodi dr. Korošec. Posrečilo se ji je razgneti tisto skupino naših mož, ki so reprezentativi v težki prehodni dobi moč najnesrečnejšega dela Jugoslavije — Slovenstva. Deželna vlada je bila ob vseh težavah in zaprekah, kljub vsem pogreškam in omejenim kompetencam, vendar središče našega odpora, izhodišče neštetičnih iniciativ, naš branik v obmejni politiki. Ni naša stvar, da vprašamo danes, kdo je v tej deželni vladi res delal, o tem debatirati bi se nam zdelo neokusno. Vendar smemo mirno reči, da je JDS storila v vladu in napram njej svojo narodno dolžnost: ko je vse odpadalo v težavah socialnih kriz, ko so se nam na severu in zapadu odpirali najtemnejši vidiki, vselej je naša stranka v tistem neomajnem optimizmu, kig a daje ljuhezen do naroda, delala naprej in prevzemala nehvaležno nalogo, da desorganizirane mase kliče nazaj k težki dolžnosti in k žrtvam do domovine. In če nam je pri tem brez pogojnem vstiranju tudi odpadlo kaj domaljivcev, bili smo mirni v zavesti, da smo dolžnost izvršili.

JDS. je ves čas uvidevala, da nam je koalicija strank potrebna. Ko so socialisti izstopili pred par tedni, dasi pravzaprav sami ne morejo povedati, komu v prid in zakaj, temu očividno le vstrejajo svojemu levemu kriku — smo skušali vzdrevati situacijo še naprej: kajti kriza, ki nam najgloblje reže v srcu, t. j. z apadna meja, ni še končana. Prebili smo mnogo, a nij izključeno, da velik napor vseh mož še pride. Zato in še posebej z gospodarskimi razlogom smo smatrali, da nij še čas za razpad te vlade in s tem za strankarsko horbo.

Mi smo obračali, a SLS. je po Bogumilu Remcu obrnila. Motivi za nastopega krila SLS. nam niso povsem jasni. Narodu odgovarja celokupna VLS. V interesu sloge smo potrpteli marsikje, kjer je pogledalo klerikalno kopito iz kakega člana vlade, potrpeli, drže se striktno neodpovedanega marsikja dogovora strank, da velja premirje v časopisu. Med tem pa so iskali neki gospodje od SLS., kje najti dilako, da se jo poveča v kol, ki razbijanje delno vlado. Težko je bilo, najti jo, kajti delo naših članov deželne vlade se giblje vse drugod nego delo strankarjev. In vendar, kdor zlobno išče, najde, ker si je samemu vezel: moraš najti. In tako je prišlo, da je SLS. iz prestavitev okrajnega glavarja v Crnomlju napravila aferto, ki se ji zdj važna dovoli, da je razbila deželno vlado. Slabo

uslužo izkaže SLS. onim, ki jih je s tem na zunaj varovala. Pa to ji je všeeno. Namen je dosežen.

Vprašati pa moramo: ali je to dovolj v zraku, da zažete streho, pod kojo je narod dosti dobro bival šest mesecev? Prijihajo k nam v uredništvo vprašanja, kje je pravzaprav v zraku borbe, kajti javnost ni tako naivna, da bi črnomajski dogodek smatrala kot zadosten razlog za razljeno pozno Bogumila Remca, ki je spremno izrabil tudi dr. Korošca.

Včeraj je napisal »Slovenec« dva napada, ki rušita mostove za pot nazaj k sodelovanju v vladi: obdolž je čisto mirno vodje JDS., da so tihotapci. Isti gospod, ki pravzaprav vodi »Gospodarsko zvezo«, očita našim vodjem nekaj, proti čemer se boré z vso energijo. Potem pa pride višek vsega: dr. Žerjavu je državna korist de veta brig. Ce ima kaj časti, na odstopi!

Vse to je bilo napisano dobro premisljeno in ni se našel noben somišljnik SLS., da bi ugovarjal, dasi vsakdo dobro vidi krvivo, ki se to potdel dr. Žerjavu in naši stranki.

Mi moramo torej odkloniti odgovornost za to, kar ima priti. Naša stranka bode vršila svojo dolžnost napadle napram narodu in državi, pa naj se stvar v vladu uredi kakor hoče. SLS. pa gre herostratska zasnova, da je vedoma iz trte izvila razdor tik pred odločitvijo na zapadni naši granici.

Narodno predstavništvo in vladu.

Beograd, 1. julija.

Ker je prihodnja seja Narodnega predstavništva sklicana šele na četrtek, so se po odhodu ministrske delegacije v Pariz narodni predstavniki do včini v veliko nagnico razkropili in klubove dvorane so zadnje dni le zelo slabno obiskovane. Posebno dobre volje se poslanci niso razšli. Ostro in pikro so kritikovali postopanje vlade, ki se je odhajajoči v Pariz, že v Beogradu poslovila po francosko in ni smatrala za potrebno, obvestiti parlament o zunanjopolitičnem položaju ter o nameri potovanja ministrske delegacije, kaj šele slušala njegovo mnenje in sprejela morebitne direktive. Napovedana je sicer bila konferenca Narodnega predstavništva, v kateri je imel po sklepnu ministrskega sveta poročati o zunanjopolitičnem, zlasti finančnem položaju trgovinski minister Veković, a zadnji trenotek je bila konferenca odpovedana. Zakaj? Izgovor ministrskega podpredsednika dr. Korošca pri medstrankarski konferenci klubovih poslancev je bil zelo klaver, njegovo pojasnilo pa lakonično in tako

površno, da se sme trditi, da parlament ne včakajo so šli ministri v Pariz in da je poslancem znano o tej stvari k večjem toliko, kolikor včas drug državljani, ki čita domače časopise.

Poslanec Laginja je pri klubski konferenci opravčeno protestiral proti takemu omolavovanju parlamenta od strani vlade in nam se zdi, da bi bilo potrebno, da bi se mu bile — v varstvo dostoanstva in v kritično odgovornosti, ki jo nosi Narodno predstavništvo napram narodu — morale pridružiti prav vse stranke.

Beogradsko vlado ima sploh čudne navade. Sestavljena skoro iz samih parlamentarcev. Želi izgledati kot strogo parlamentarna vlada. A mesto da bi bila vlada le eksekutiva parlamenta, je v resnicu parlament orodje v rokah vlade. Dosedal se je vlada resno pobrigala za mnenje parlamenta edino le takrat, ko ji je bilo treba dovoliti trimesecni kredit in pa tri dvanajstine. Ob drugih prilikah izgleda, da bi vlada raje vladala brez parlamenta. Mesto da bi vlada predlagala Narodnemu predstavništvu iniciativne zakonske načrte, izdaja raje na svojo pest najdalekosežnejših odredb in to tudi v času, ko je parlament zbran in celo zboruje. Čimtoč toliko nesrečnih odredb, ki nimajo ne nog, ne glave, in ki so izdane, ne da bi se katerikoli kompetenten faktor vprašal preje za mnenje. Res čuden parlamentarizem to!

V bivši Avstriji nismo imeli parlamentarnih vlad in ministri so vladali z zloglasnim § 14, a to le, kadar ni bilo parlamenta. Beogradsko vlado izdaje naredbe, za katere bi absolutno bila potrebna zakonska sankcija parlamenta, tudi takrat, ko zboruje Narodno predstavništvo. Za kar so se pehal avstrijski ministri s pomočjo § 14, opravi ministrski predsednik Protič, ker preti sicer — kriza. Če interpellira ministra, ne da bi se ž njim preje sporazumel — kriza. Beogradski poslanec, če je član v vladi koalirane skupine, ne sme noč in dan meti pred očmi drugega kot krizo. Siromak je. Če govor, je kriza v Beogradu. Če molči, je kriza doma.

Ni nobenega dvoma, da je tak polnočen položaj za daljšo dobo nevzdržljiv. Vedno oziri na zunanjopolitični položaj bodo morali prestati in krizo bo treba rešiti, pa naj si bo tako ali tako. Politično življenje, ki so ga primorani danes živeti v Beogradu poslanci in ministri, ni več dostojno, da državo pa vse preje kot koristno. S.

v njegovu nenavzročnosti ne bo nič vvladi, niti v parlamentu »ničesar« zgodilo, se je odločil na pot. Dr. Korošec, ki ima čast, biti namestnik ministrskega predsednika Protiča, je dobil striktno naročilo, kaj sme in kaj ne sme.

Sedaj je v marsikomu jasno, zakaj je v Beogradu vsak napredek tako težak. Večino časa ubijejo ministri v ministrskem svetu s tem, da se bore proti Protičevemu političnemu sistemu. Na vsaki najmanjši stvari grozi izbruh krize. Na vprašanju imenovanju pisarja v zadnjem občini, se vsak tip lahko razbijie koalicijska vlada, da bi se pa moglo po ministrstvih izvesti preporebno »izčiščenje« ter spraviti centralno upravo na času odgovarjajoče stališče, ki je v danih razmerah absolutno nemogoče.

Ista je v parlamentu. Ministri na interpelaciji sploh veliko ne odgovarjajo, poslanec pa se mora zadovoljiti s prav vsakim njihovim odgovorom, ker preti sicer — kriza. Če interpellira ministra, ne da bi se ž njim preje sporazumel — kriza. Beogradski poslanec, če je član v vladi koalirane skupine, ne sme noč in dan meti pred očmi drugega kot krizo. Siromak je. Če govor, je kriza v Beogradu. Če molči, je kriza doma.

Ni nobenega dvoma, da je tak polnočen položaj za daljšo dobo nevzdržljiv. Vedno oziri na zunanjopolitični položaj bodo morali prestati in krizo bo treba rešiti, pa naj si bo tako ali tako. Politično življenje, ki so ga primorani danes živeti v Beogradu poslanci in ministri, ni več dostojno, da se državo pa vse preje kot koristno. S.

Kako je z našo valuto in zakaj.

g. Dunaj, 25. junija 1919.

Poleg velikih škod vsled otežkočene ali onemogočene trgovine z Jugoslavijo imamo jugoslovanski državljanji tudi ogromno škodo vsled izgub pri menjavanju svojega žigosanega denarja. Pri menjavi nam odtegnejo do 5%, na Dunaju je običajna izguba 2%.

Ako pomislimo, da bi mogli dobiti za svoj denar celo izdaten ažio, ki bi ne zaostajal dosti za češkijm, moremo šele prav presoditi velikost naše celokupne škode, ki gre v milijone. Poleg tega trpi neizmerno ugled in svetoven kredit naše mlade države!

Ta žalostna dejstva imajo svoj izvor deloma v naših tradicionalnih trgovskih zvezah s tujino, v glavnem z Nemško Avstrijo, deloma v docela napakanju naravnost neumljivi trgovski politiki, narekovani iz Beograda.

Blagostanje narodov in držav se kaže v aktivni ali pasivni trgovski balanci. Država, ki več uvaža nego izvaza, je nasproti tujini pasivna in doma gospodarski šibka.

Kolikor več uvažamo, gre naš dežnar izven države — in za toliko v več imajo terjati od naše države tudi upnik. Jugoslovanski državljanji so imeli tradicionalno trgovske zveze z Nemško Avstrijo. Ob razsuhi stare monarhije so imeli Nemci pri nas veliko terjatev, katere pologoma izterjavo. Že s tem prihaja veliko našega žigosanega denarja v Nemško Avstrijo. Vrh tega opažamo, da se ves čas izvaza iz Nemške Avstrije zelo veliko blaga v Jugoslavijo. To so sami taki industrijski izdelki, ki jih pri nas dolni nujno rabimo. Tudi za toliko blago pride dosti žigosanih bankovcev iz Jugoslavije. Tako je torej v Nemški Avstriji veliko več jugoslovanskih bankovcev nego narobe. Ker je pa tu običajno plačilno sredstvo le nemški žigosani denar, se mora jugoslovanski zamenjavati. Jugoslovanski denar se torej redko kje isče, narobe pa ga povsod v izobilju ponujajo v zameni. Cena pa nikakor ne raste pri takem blagu, ki ga je preveč na trgu in ljudje radi ali nerad celo izgubljajo pri zamenjavi denarja, ki ga drugače ne morejo uporabiti. Na Dunaju so banke, ki delajo z menjavanjem najboljših kupčin. In tako je prišlo, da v obči velja jugoslovanski denar manj nego drugod v običajnem trgovskem prometu. Ako bi še vse po doseganjih pot, se to razmernje ne spremeni tako kmalu in naša škoda bo rastla v stotine milijone.

Glavna pomoč proti temu zlju je aktivna trgovska bilanca. Naravnost ne umljivo je, zakaj je moralno segniti na stotine vagovov krompirja in češkeli, zakaj se je umjilo na stotine vagov turščice in sirk, zakaj se še ni prodalo vse konopje, zakaj ni izvzila Slavonija več masti in mesa itd., za kar vse bi prejeli lahko neverjetno visoke cene. Tudi jačec, fižola in marsik drugoge je dol, kar bi ljudstvo moglo pogresati brez škode, a za kar bi prišli ogromni milijoni v deželu. Na tak način bi imela Jugoslavija več nego dovolj nemškega denarja na razpolago za vsa naša platičila v Nemški Avstriji, imeli bi ga se nad potrebo in Nemci bi — ob pametni organizaciji! — imeli zelo malo prijike, da bi ponujali pod ceno jugoslovanski denar v zameno.

Napačna trgovska politika v Jugoslaviji nas je doslej oskodovala, za ogromne svote, ki rastejo dan na dan ob nizkem kurzu naše valute. Ali oškodovala nas je tudi s tem, da ogromni milijoni v deželu. Na tak način bi imela Jugoslavija več nego dovolj nemškega denarja na razpolago za vsa naša platičila v Nemški Avstriji, imeli bi ga se nad potrebo in Nemci bi — ob pametni organizaciji! — imeli zelo malo prijike, da bi ponujali pod ceno jugoslovanski denar v zameno.

Napačna trgovska politika v Jugoslaviji nas je doslej oskodovala, za ogromne svote, ki rastejo dan na dan ob nizkem kurzu naše valute. Ali oškodovala nas je tudi s tem, da ogromni milijoni v deželu. Na tak način bi imela Jugoslavija več nego dovolj nemškega denarja na razpolago za vsa naša platičila v Nemški Avstriji, imeli bi ga se nad potrebo in Nemci bi — ob pametni organizaciji! — imeli zelo malo prijike, da bi ponujali pod ceno jugoslovanski denar v zameno.

Slavenija meji na Nemško Avstrijo; medsebojni trgovski stiki so bili vedno zelo živahni. Po razsuhi monarhije so bile vse vezi nakrat pretrgane. Ves voz in uvoz je bil zavisen od dovoljenja.

Naposled se mu položi težka roka na ramo. Obrnvi se napol, zazre na svoji desni mogočen trebuh, preko katerega se v solnču leskeče srebrne veriga takih mer, da bi lahko vola zanjo priklenil. Na svoji ramni zagleda Jožek štiri debele kratek prste, ki štrle kakor slučajni izrasti iz tolste grude rdečega meseta. Če bi Jožek ne bil zapešil tudi rumenih nohtov s črnimi robovi, bi bil prislegel, da mu na ramu leži kravje vime. »Ali si ti Kravopasnivk,« se je tedaj že oglasil posestnik tistih zdravilnih čudes z gromkim kremčenjem. Jožek se je zagledal blizu skupine, ki je vselej sledil sneh. Kmalu tudi se od zapada pojavila zelenasta svetloba, se širila in obeta skorajnji sončni žarki. Tedaj se je Jožek kakor Kajn splesal na dvorišče v smeri na hlev.

Vsestransko potolaženega in prežega krasnega zraka po nevihtiti ga najdemo čen nekaj časa, ko se gunca na osi imprezne lopterice ter občuduje veliko mavrico na nebuh. Če ovfirje si je cesar, na orgljični prepeva slavo Gosподu in svojemu botru ter se raduje premirja, ki ga je bil medtem srečno doznan s notranjosti svojega telesa, gradivni sovražnik takoreč zlate mostove na vse plati.

LISTEK.

Milutin Zarnik:

Birmanec.

(Dalej.)

Počasi sta se rinila proti velikemu oltarju. Naenkrat sta bila spredaj in Jožek je zagledal blizu sebe škofa v krasni miklavževi oblike. Spreletelo ga je in nič več ni vedel, ali ni že umrl in ali ne stoji ob nebeskih vratih. S polzastriktimi očmi je opravil birmo, brez volje je bil in šele pozneje si je domislil, da ga je škof zarces potipal s prstom po licu in da je bil maziljen, da je bilo tam že vse polno duhovnov v raznih oblekah in da je eden popravil botru Lojzetu roko, ki je nerodno držal na Jožkovi rami. Še dva vtisa je stalno obdržal; prvič, da se je starejši gospodski boter nenadno zgrudil in mu cilinder rototaje odletel pred stopnice oltaria, kjer mu ga je mlad duhovnik pobral; drugič pa, da je med birmo stal za njim in botrom nekdo, ki je cel čas strašno kašjal in pri tem razširjal duh po česnu. Kedarkoli pozneje je Jožek obduhal česen, takoj mu je stopila pred dušo slika njegove birmice.

Nenadno sta bila po blagoslovu z botrom zunaj cerkve Lahna sapica je Jožek posvežila, a obenem je začutil vse trudnost svojega telesa in čevill

so bili kakor iz razbeljenega

nja iz Beograda. Ali to je bila krževa pot tja dol! Na sto prošenj navadno ni rešena niti ena.

In ako je včasih vendarle prišla ugodna rešitev, je bilo že vse prepozno in zamujeno. Slovenska trgovina je oškodovana za ogromne milijone!

K vsemu temu je prišlo tisto nezmojno in neučljivo zaprtje meje. Cele tedne ni bilo niti železniške proge, ne pošte, ne brzojava! Iz Nemške Avstrije smo mogli dopisovati z vsemi državnimi Antante, da celo poštne pakete smo mogli poslati z Dunajem v Rím in London itd., le iz Maribora niste mogli pisati dopisnice v Gradec, da bi poslali kako nujno vest svojem, znancem ali trgovskim prijateljem. Vse tiste strane šikane ob meji s potnimi omejitvami itd. so donašala Jugoslovani veliko več skode, neprilik, težav in brdkosti nego Nemcem. Ti poslednji so bili razmeroma zelo malo prizadeti, ali škrapalo je jeze in obupa na tisoče Jugoslovjan, ki si v tujini niso vedeli pomoci; odigrani od domovine, često brez sredstev, so tavali po svetu. In kdor ima to nesrečo, da je kakorkoli postal državljan Nemške Avstrije, s tem ravna Jugoslavija kakor s sovažnim državljanom, trše in grše ko ravna Antanta z Nemci.

Ugled Jugoslavije v takih zaprekah ni rastel. Upičevali so ga celo lastni državljan vsak dan s tako rezko kritiko, da bi se v domovini morda proglašala že za velezidajo.

Da v takih zaprekah naša valuta ni mogla rasti na ugledu in moči, je umnevno samo po sebi.

Zakaj nimamo še devizne centrale? Zakaj nismo poskrbeli po vzgledu Čehov za primereno gibanje na tujih borazah ali vsaj v Švici? — Čelo češke devizne centrale je že poskušata dvigniti jugoslovansko valuto. V rokah imam obračun z dne 30. aprila, ko mi je plačala za 1000 jugoslovenskih krov 70 čeških, za 1000 nemških krov pa le — 58 K 75 V. — Toda devizna centrala v Pragi sama ne more držati v primerenem ravnotežju jugoslovanske valute, ako sami držimo roke križem ter ne le nič pametnega ne ukrenemo, namreč dan za dan dežujejo naredbe in odredbe, ki uničijo našo trgovino s tujino (zdaj n. pr. še ogromne carine na blago, ki ga nujno rabimo!) v glavnem v veliko našo škodo.

Potreba devizne centrale je očitna. Naravna bogastva Jugoslavije so tako velika, da ob pametni trgovski politiki lahko dvignemo svojo valuto na visoko stopnjo. Nikakega stvarnega temelja in pa tako ogromna razlika med češko in jugoslovansko valuto. — Vrednost jugoslovanske krone je v tujini tudi zelo oškodovala znani kurz dinarja nasproti kroni. Ravno s tem kurzom, pametno in tudi pravično določenim, bi mogli zelo dvigniti ceno jugoslovanskim kromam. Ako pa celo dinar sam tako strašno bagatilizuje našo krono, kako hočemo, da jo bo bolje cenil — frank?

Češko-jugoslovanski odnosi.

Za Vidov dan je docent češke univerze v Pragi, znani geograf V. Dvoršky v »Nar. Listih« (št. 150) napisal enako temeljiti kakor topel članek o odnosačih češko-jugoslovenskih ter svoja izvajanja končal z besedami: »Poglejmo po svetu! Najdemo dosti prijateljev, ki so prijatelji do gotove meje, dosti zaveznikov, ki so si zavezni, dokler je od tega korist. Toda jedva kje najdemo tako sorodstvo misli, kakor ga nahajamo med nami in Jugoslovani. Je to edini slučaj v odnosačih do drugih narodov, kjer poleg trezni političnih razprav more brez strahu izpogovoriti tudi srce.«

Dvoršky je znani jugoslovanski Čeh, ki je pred par leti v zbirki »Duch a svete izdal lepo delo o jugoslovenskih primorskih zemljah. A spoznajmo imenoma še nekaj drugih Čehov, ki s posebno vnemo delajo na ožje naše medsebojne stike. Dr. Kautský in prof. Daneš in še nekaj drugih »zagrizenih« čeških Jugoslovanov je letos energično delalo za najožo zvezdo med Čehoslovaki in Jugoslovani. Inž. O. Pára zatrjuje, da se bori za koridor kakor za lastno eksistenco; s tem pa je tudi začrtal svojo linijo proti zahrtnim Italijanom, ki ne marajo direktno češke zvezze z Jugoslovani in ki delajo na to, da bi Jugoslovane pri Čehih očrnili. Čujemo, da se mislijo sestati zastopniki velikih čeških knjižnic ter organizirati nabavo najboljših jugoslovenskih knjig za svoje biblioteke.

Kar je inž. Pára, ki je že tekom vojne bival del časa v Ljubljani, napisal v »Nar. Listih« (št. 117), češ, doma se sumničimo, ali napram tujini smo prezaupljivi, to velja tudi za naše odnose do drugih Slovanov; druge Slovane smatramo namreč toliko za svoje, da o prvi priliki čeznje — zabavljamo. Tako smo letošnjo pomlad ob prvi senčah planili tudi po Čehih; no, hvala bogu, sedaj se je stvar obrnila. Kakšen poslušalec gledališkega partiterja pa še vendar le včasi brenke ob to struno ter malenkostno govor o »potvorenih« in »nepotvorenih« glasovih ljubljanske pozornice. Kdo je tako občutljiv za kak češki (ali hravsko-srbski?) akcent, naj ostane doma. Tako »štenkanje« nervoznih ljudi zastupljajo razmere ter je često vzrok, da so si ljudje v srebi tujii, tudi če se officijelno pogajajo, dogovarjajo ter officijelno lepo sprejemajo.

Politične vesti.

NEMŠKI VIDOV DAN. (Parale).

Cudno naključje! 28. junija je bila pokopana samostojnost Srbov, prili so v turško sužnost; 28. junija so počeli, kakor bo zgodovina dokazala po Nemci izvani sarajevski strel, ki naj bi bili signal za ugonobitev Jugoslovjan, posebno njih že samostojnega plemena, Srbov, so jih prinesli posredno ravno čez pet let svobodo in zdržitev; in 28. junija so podpisali Nemci pogodbo, ki jih spravijo v podoben položaj kakor kosovska bitka pred 530 leti istega dne Srbe. Ta dan je pokopal gospodarsko samostojnost Nemčije, kakor je leta 1889. pokopal gospodarsko in narodno samostojnost Srbov; ta dan izroča s podpisom mirovne pogodbe Nemce na milost Antanti, kakor nekdaj z izgubljeno kosovsko bitko Srbe Turčiji. Odslej bodo z Jugoslovani vred imeli tudi Nemci svoj Vidov dan; praznovali bodo 28. junija kot dan spomin na zaigrano svobodo (igro so začeli isti dan ravno pred petimi leti) in kot opomin na delo za prihodnost, za osvojitev. A kakor se je majhni srbski narod klub 50-letnega narodnega in gospodarske sužnosti povzel k novi svobodi, bo tudi Nemci prej ali sliči zasijan dan svobode, — ako bodo opustili svoje stare zavojevalne načrte.

ODBITI NAPADI.

Prestavitev okrajnega glavarja v Črnomlju se »Slovenec« ne zdi več zastonit trdna podlaga za razbitje deželne vlade. Treba pogreti stare dogodke, ki so že zdavnaj pojasnjeni in jih zabetili z novimi lažmi. Imenovanje povernika za agrarno reformo dr. Lukana v slednjem dnu: dr. Žerjav, da je pismeno priporočil dr. Lukana ministru in to »seve za hrbotom vlade«. Ta zločin ni samo »grozen«, dasi bi referent za agrarno reformo v vladi imel za to vso pravico, ampak je od konca do kraja zlagan. Deželna vlada je eno glasno sklenila imenovanje dr. Lukana na šefom oddelka za agrarno reformo. Isto čas je ministrstvo sklenilo organizovati poverjeništvo za agrarno reofrmo v Ljubljani in nič ni bilo naravnno, kakor da je minister imenoval, ne da bi bil v to posebej od vlade ali dr. Žerjava naprošen, ravno dr. Lukana in poverjenikom. Tak je ta zločin, radi katerega se SLS zdi potrebljeno razbiti. Stvar je stokrat med strankami obravnavana. Dr. Korošec sam je z Gostinčem vred podpisal imenovanje dr. Lukana. Povedali bi še več lahko, kar dokaže, da je odpor proti Lukanu sama glede ali še poza, postrežemo s tem, če bodo g. Remec še naprej mešali.

SE ENKRAT ČRNOMELJ!

Imenitev nazore o »konstitucionalizmu« ima »Slovenec« pa tudi »Na prej«. Mnenja sta, da šef deželne vlade ne sme govoriti in poročati v ministru o javnem redu in miru v Sloveniji. Če ga minister vpraša, kako je v Črnomlju in na Vinici, kako je z nemiri v Kostanjevici, kako je z izgredi v Krškem okraju, kaj je s stavkami, kako je pri nas glede boljševizma: na to vprašanje bi šef deželne vlade moral odgovoriti po »konstitucionalnih« nazorih! »Naprej« in »Slovenec«: pardon, g. minister, moram prej prasati g. Golija in Ljubljani, če smem in kako šef deželne vlade po tem mnenju bi moral dogodku soditi tako, kakor g. Golija in ponizno recitirati poročila tega gospoda, ki jih pa — od nikoder nispi nemir v naši domovini zlasti boljševiški nam ogromno škoduje v inozemstvu in slab v notranjopolitično moč Slovenia v državi. Dosedanji povernik za notranje zadeve je notorično nesposaben za današnje razmere, ki velejajo preventivno skrb ne pa birokratično zvodenje po toči. Toča je padla. A niti tedaj se temu poverniku ni zdelo potrebno, da nastopi. V Kostanjevici, v Krškem, v Črnomlju je vse po starem, kakor da se niso zgodili protidržavni zločinci. Občinski odbor v Kostanjevici, kjer so pod Gačevom komando vrgli na tla prestolonaslednikovo sliko, posluje po milosti g. Golija še naprej! Taki poverniki so prinesli nemire, koi jih posledice mora ljudstvo nositi. Primeren pouk županom in orožnikom, energičen nastop — to bi zdavnaj red napravilo v vsej Sloveniji. Prosimo torej, da obdrže klerikalci pouk glede konstitucionalizma zase in naj pometajo pred svojim pragom, raje naj bi svojega Golija naučili, naj vrši svojo dolžnost pa bo maračaj gorja in prepričanje prihajanjem.

KDO JE ODSTAVIL GLAVARJA V BREŽICAH IN V SLOVENSKEM GRADCU.

Beograd, 2. julija. Kakor isven so dobili poslanici JDS na merodajnem mestu pojasnilo, da se je izvršila premestitev glavarja I. pavica v Slovenskem gradcu ter vodje glavarstva v Brežicah Korošca na predlog povernika ljubljanske vlade Gustava Golija. (Kakor znano je »Slovenec« očital dr. Žerjavu, da je on predlagal te premestitve. Kako resnikoljubno

je ta list je razvidno iz posredovanje vodilnemu Op. urdu.)

GOVORITE JASNO!

»Vodilni mediji JDS so zlorabljali v najneverjetnejšem času našega ujedinjenja, v Švicari, ko so se temelji našega obstoja našli, svoje oblast na nizko tihotapsko dobitčarje.« Tako trdi »Slovenec« z dne 3. 7. na vodilnem mestu in tajiti se ne da, da mora tako razkritje vzbudit veseljeno sončacijo in to tembolj ker je bogato garnirano z namigavanji, da gre tu za »frivolno in sramotno teptanje državnih interesov, katero je v zgodovini naše politike skorob preveces in za »cel sistem javne korupcije.« Z vso opravčenostjo pričakuje torej slovenska javnost brez razlike stranke javno razkrivanje, kakršno »Slovenec« objavljuje »v kratkem. Nam pa ta objuba ne sme zadoščati! Kdor ve za tako nečisto ludovrstvo, ta ima prokletje dolžnost, da jo razkrinka nemudoma in ne »v kratkem. Namigavanje je preprozorno — vsak otrok ve, kdo izmed nas, članov JDS je imel oblast in priliko zlorabljal to oblast v najneverjetnem času našega ujedinjenja, ta čas, ko so se po besedah »Slovenčevih majih temelji našega obstoja. To smo bili takratni člani »Narodne vlade« in nihče drugi. Če je kdo izmed nas tačas zlorabljal svojo oblast, na dan z njegovim imenom, na dan z njegovim gremhom. In ne »v kratkem, ampak takoj! Saj se ne da tajiti, da smo imeli tačas vse člani vlade brez razlike stranke najlepšo priliko obogatiti »z nizko tihotapsko dobitčarje.« Kdor bi jo bil izrazil, naj izgine iz naših vrst. Kdo je bil ter to? — Pričakujemo in zahtevamo točen odgovor. Sicer izpostaviti »Slovenec« člankar celo stranko VLS sumu, da hoče vpeljati v strankarski boj zopet infamne metode bivšega deželnega odbora, ki je izročeval najpočetnejše politične nasprotnike hladnotkrivno tudi nevarnosti vislice po načelu: »Semper aliquid haeret. Povratka te metode pa se bomo vedeli braniti makar tudi s pasjim bičem v roki. — In sedaj ima beseda zopet »Slovenec«.

— II —

POZIVLJAMO PONOVNO!

Včeraj smo pozvali »Slovenec« na pove ime vodilnega moža JDS, ki je po njegovem mnenju zapleten v tihotapsko afero pri čekovnem uradu. »Slovenec« se našemu pozivu ni odzval. Pač pa je dodal po receptu pristne katoliške morale k naši notici naslednjo pripombo: »Mi dostavljamo le še to, da je imenitljica te tvekte (Geraske) gospa dr. Pestotnikova, sovračna poslanica JDS in bivšega povernika za promet, pod česar uradovanjem se je ustanovljal čekovni urad. — Mesto da bi »Slovenec« možalo vedat to, kar je namigaval, vnovič namiguje in ovinkari. Opozavamo, da »Slovenec« ni zakoniti listič, marveč je glavni organ SLS, katere predsednik je ministrski podpredsednik dr. Korošec, strankin organ, ki stoji pod stalno kontrolo ljubljanskega škofa Antonia Bonaventure. Poživljemo zato ponovno »Slovenec« na pove ime vodilnega moža JDS, ki je po njegovem mnenju zapleten v korupcne afere.

ODLIKOVANJE ŠKOFA UCCELINIJA.

Zagreb, 2. julija. Škof Uccolini v Kotoru je bil odlikovan z redom sv. Save I. razreda zaradi svojega odlikovanja in neumornega dela za narodno ujedinjenje. Ob tej priliki je dobil od vseh strani mnogo brzovoljnih čestitk. (Škof Uccolini je znani radi svojega prevoda Dantejeve »Božanstvene komedije.«)

NOVI BANKOVCI.

Zagreb, 2. julija. »Trgovki Glasnik« poroča, da so tehnična dela za izdelovanje novih bankovcev že skorokončana. V Parizu je dotiskana že velika množina bankovcev, do sredne avgusta pa bo dotiskana tudi ostala množina bankovcev. Tudi v Zagrebu, kjer se izdelujejo bankovci do 20 dinarjev, je delo že skorokončano. V Pragi se tiskajo bankovci po 10 dinarjev in bo tudi tam delo skorokončano. Računa se, da se bo koncem avgusta vse sadje ni bilo pod 5 K za 1 kilogram, ali letos? Češnje so po 20—40 centezimov 1 kilogram in kakor se prodajajo češnje, tako bo tudi v vsem drugim sadjem. Sicer pa letos ni letina za sadje. Begunci, ki se vračajo, so misili, da dobek sadja, da bi se skromno preživili, ali žal, so se varali. Sadja je malo allič in še to zastonji. Podpore so dobili begunci v Italiji za tri mesece naprej, ta podpora jim je že pošla, kako naj sedaj izhajajo? Podpore nič, od sadja nič. To stanje je naravnost obupno in ne vem, kaj se zgodi, ako pojde tako dalje. — Obnovite takoreč še ni nobene. Ako hoče kdo imeti hišo popravljeno, mora predložiti prošnjo na županstvo, zadaj na prošnji mora biti pa izjavna, da ko bodo plačevali vojno odškodnino, se odtegne toliko, kolikor se je sedaj porabil za popravilo hiše. Koliko je treba prošen, potov in drugih zamud samo v to svrhu, da bi mogli bivati pod streho. Ali skoro ves ta trud je glas vpisovanja v puščavi. Prešla je zima 1917. bili smo brez strehe, tako tudi pozimi 1918 in preide zima 1919, pa bomo še vedno brez strehe. Naše gospodarstvo je šlo pod zlo in bojimo se bodočnosti pod tujem, ker nam preti popolno pogon. — Kamorkoli stopiš, moraš govoriti v tujem jeziku, nikjer ni lepega pogleda, lepe besede, vedrega obraza, nikjer ljudi, ki bi nam res hoteli pomagati, nikjer sočutja z nami. Sužnji smo, v čremnem robstvu živimo. Samo to cutimo, kako živi med nami sila, ki nam hoče uničiti našo domovino. Po glavi jem roj misel, kako bi nas najhitrejši potučili. V to svrhu se hočelo lotiti z ledensim srcem in z vso brezobjektostjo potučevanja naše mladine. češ, prihodnji rod v Brdih mora biti že laški. — Zbegani smo, kot izgubljene ovce, brez strehe, brez doma, pod tujevo peto zasuženimi. Vi, bratje onstran demarkacijske crte, mislite na nas, Vi, mogočniji v Parizu, spregovorite besedo o samoodločbi narodov in udejstvite jo skoro! Krvice ne bomo prenašali, to povemo odločno.

Kako delajo Lahi v bolnici Slovenski? Iz nekega pisma: Sel sem domov bolan. S težavo sem dosegel do žičevja v gordu. Prevaril sem se, ker sem misili, da so Lahi še na prejšnjem mestu, v resnici so pa že na obrežju cerkniškega jezera. Prosil sem, ali smem k njej pogledati. Kdo je Mihailo Mihailović, da

so me in še sem dalje. Začel pa so me ispravljati o raznih stvareh, kako je v Jugoslaviji. Tenete me je prijet za prsi in vprašal, zakaj nosim jugoslovanski znak. Odgovoril sem mu, da sem in ostanem Jugoslovan. Nato so me vlekli na bližnjo stranico in preiskali do golega. Dobili so dve privateni pismi in nad 300 K. Pobrali so vse, pisani in denar, in vse obdržali. Potem sem moral z njimi, dasi bolan, v Št. Peter na višje poveljstvo. Dali so mi vendar voz ter me z bajonetni spremili v Št. Peter. Na višje poveljstvo so me zasilišči in potem izpuštili. Ali kmalu me je začel neki karabinjer izpraševati, ali ne preti morda nevernost od jugoslovanske strani, na kar sem odgovoril, da je to pač lahko moč. Radi tega so me zaprli k šestim drugim in odpeljali v Trst uklenjenega kakor kakega roparja, tam so me utaknili v celico, kjer je bilo prostora za sedem oseb, pa je bilo nas notri štirindvajset. Dva dni mi niso dali nikake jedi. Sotrpni, ki so bili tam že mesece, so mi tožili, da so jih tepli in mučili na razne načine . . .

Kraljevina Srbov, Hrvatov in Slovincov.

ROMUNIJA PRIZNALA JUGOSLAVIJO.

LDU Bakrešta, 1. julija. (RDU — Dacia). Romunski vlad je priznal k

hotel kak načlan oditi, se mu je dovolilo. Zato je pa tudi vsakomur mogče, da se spet vrne, kadar sam hoče. Odšel je že marsikdo in se tudi povrne marsikdo. Dobrodošel nam je vsak. Snoč smo pozdravili kar dva rojaka: pežiserja Bučaria in kapelnika Brezovška. V jeseni pozdravimo Betetta in še tega in onega, da izpolnjuje vrzelji, katere zapuščajo oni, ki se danes poslavljajo. Gledališče je pač bilo, je ře bo vedno golobnjak. Pri nas kakor povsod. Zato se nad takimi aferami čisto nič ne razburjam, saj so podobni le viharju v časi vode.

Listnica uredništva: Og. dijakom, ki so uredništvu poslali nekakšno interpelacijo na gledališko vodstvo. Stvarno velja zgorajšnje pojasnilo v odgovoru, formalno: Uredništvo mora vedeti, kdo je dopisnik. Vsaj podpis bi imel biti čitljiv.

Repertoar Narodnega gledališča. Opera 3. julija, četrtek Postiljon iz Ljubljane u. B 70; 4. julija petek, Zongler. A 3/69; 5. julija, sobota Postiljon iz Ljubljane u. C 70; 6. julija, nedelja Prodana nevesta. Izven abonma (slavnostna predstava). Opera se bo pela 25tič v tej sezoni.

Glasbena Matica. Opozarjam na današnji koncerti Brata Jovanovića sta povsodi, kjer sta nastopila, izvajala v popolnem obsegu senzacijo, doslej v Zagrebu, Osijeku, Beogradu, Sarajevo, na Dunaju in v Parizu. Pri poslušanju teh mladih umetnikov preizvaja občinstvo silen entuziazem, orkan radosti in svečanega razpoloženja. Tako veliko in svečano razpoloženje morejo izvajati le pravi, od Boga nadarjeni umetniki. Dva mila, zdrava, 12 in 15letna dečka nosita v sebi silen plamen umetnosti, ki zapali srce in dušo k ognju umetnosti. Umetnost teh bratov je absolutna, od rojstva dana. K talentu pa je pridružena še izvrstna, nad vse solidna Ševčkovska šola, tako da bo ta jugoslovenski biser svetil po celi Jugoslaviji in v par letih po vsem muzikalnem svetu.

Koncert v Radgoni. Mariborska Glasbena Matica priredi v soboto dne 5. julija ob 21. urji (9. zvečer) v koncertni dvorani mestne hranilnice v Radgoni pod pod vodstvom g. sod. svetnika Oskarja Deva in sodelovanjem mariborske vojaške godbe velik koncert s sledenjem sporedom: 1.) Radgonsko pevsko društvo zapovedno pesem. 2.) A. Nedved, »Popotnikova pesem s tenor samospevom. 3.) Radno: a) »Dobro jutro, lubo dalek« (Kor.); b) »Da bi hela lapa ura« (Kor.); c) »Pojdem v rutač« (Kor.); d) »Na vas« (Kranjska). 4.) V. Volarič, »Colnički«. 5.) Četverospevni. 6. Narodne: a) »Meščina« (Srbska); b) »Zar je morala doč« (Srbska); c) »Oj jesenske duge noči« (Hrv.); d) »Dobro jutro, ljubca moja« (Goriška). 7.) A. Förster: Venec Vodnikovih pesmi s spremštevanjem godbe. Med odmori igra vojaška godba, ki nastopi tudi po koncertu na vrtu hotela k cerku (Genur). Ta koncert je prva večja jugoslovenska prireditev v germanizirani Radgoni in se pričakuje, da se ga udeleži Slovencij od blizu indaleč. Za stanovanja je po možnosti preskrbljeno. Predpredaja vstopnic v trgovini Ivana Kovačiča v Radgoni, Dolga ulica. — Pripravljalni odbor.

Gospodarstvo.

4 državno posojilo. V Sloveniji je bilo podpisano skupno čez 45.000.000 krov tega I- državnega posojila. Na Hrvatskem, Slavonskem 95.000.000 K., Bosni in Hercegovini 30.000.000 K., v Dalmaciji 11.000.000 K., Vojvodini 14.000.000 K. Iz navedenih številk je jasno razvidno, da je uspeh podpisovanja v skrčeni Sloveniji, kjer stoji Slovenija takoj na drugem mestu za trirkrat večjo Hrvatsko. Podpisano je bilo pri Ljubljanski kreditni banki okroglo 20.000.000 K., pri Mestni hranilnični ljubljanski 1.800.000 K., (in 5.000.000 krov za lastni račun posebej), pri Jadranki banki 6.000.000 K., Deželni banki 4.900.000 K., Slovenski ekspomptni banki 3.800.000 K., Zadružni zvezi v Ljubljani 2.600.000. Podružnici kreditnega zavoda v Ljubljani 2.250.000 K., Splošni prometni banki podr. Ljubljana 1.700.000 K., Češki banki Union, Celje 860.000 K., Zadružni zvezi, Celje 820.000 K., Češki industrijski banki podružnici Ljubljana 500.000 K. in Podružnici Stajerske ekspomptne banke podr. Maribor 330.000 K. Nadalje so dovolili največji domači denarni zavodi naši vladni v Beogradu, ozir. Ljubljani že preje okroglo 65 milijonov krov posojila. — Upajmo, da se bude udeležilo naše občinstvo, denarni in drugi zavodi, ustavne itd. v bodočnosti še v večji meri podpisovanja državnih in drugih javnih posojil, ker s tem store svojo dolžnost napram državi in obenem dobijo popolnoma varno in zelo ugodno obrestovanje svojih prihrankov.

Drž posredovalnica za delo. Podružnica za Ljubljano in okolico. V preteklem tednu od 22. junija do 28. junija 1919. je iskal delo 245 moških in 42 ženskih delovnih moči. Delodajalci so iskali 82 moških in 42 ženskih moči. Posredovanj se je izvršilo 163. Pri vseh podružnicah »Državne posredovalnice za delo« je od 1. januarja 1919. do 28. junija 1919. iskal delo 9091 delovnih moči, delodajalci so pa iskali 8232 delavcev. Posredovanj se je izvršilo v času 200. Delo licajo: Pisarniška

moči (357), trgovski sotrudniki in storudnici (192), služkinje, kuhanice in borbice (136), strojni in stavbni ključnici, peki, mlinari, mesarji, kurči, strojniki, kovači, železotrujarji, kolarji, poljski in tov. delavci in delavke, ekonomi, oskrbniki, natakarji, natakrice, učiteljice, krojači, čevljari, živile, vtrinari, pečarji itd. Delo je na razpolago: rudarjem (800), služkinjam, kuhanicam in sobaricam (131), težakom, hlapecem, delavcem in delavcem, zidarjem, delavcem in delavcem v pletilni šoli v Ptiju, goz. delavcem, tesarjem, opekom, delavcem in delavcem, pis. məčem, Šiviljanem, čevljarem, mizarjem, kleparjem, strojniki in itd.

Prenos čekovne imovine z Dunaja. Delegaciji ministristva financ doha ijo vedno pogosteje vprašanja, kdaj se ta akcija izvede. Občinstvo se opozarja, da bo to mogoče še le, čim bo Nemška Avstrija razveljavila svoje zaporne odredbe. Pričakovati je, da se to zgoditi že s podpisom mirovne pogodbe, dotele pa je vsak korak brez uspeha in v teh vnašanje-političnih razmerah tiči tudi jedini vzrok, da se je stvar dosedel zavlekla. — Delegat: Dr. Šavnik, s. r.

Zvišanje delniške glavnice Hrvatske zemaljske banke d. 6. Osijek-Ravnateljstvo te banke je sklenilo v seji z dne 18. junija t. l., da provede zvišanje delniške glavnice za 20.000.000 krov in sicer na podlagi pooblastila občnega zbera delničarjev z dne 10. decembra m. l. potom javne subskripcije, odnosno z oddajo iz proste roke. Podrobni pogoji so razvidni iz današnjega inserata. V sledi tega zvišanja bodo znašala vplačana delniška glavnica Hrvatske zemaljske banke nom. 50.000.000 K.

Društvene vesti in prireditve.

Pogrebno in podporno društvo poslovnih uslužencev v Ljubljani ima letni občni zbor v soboto 5. julija ob 17. uri v dvorani pismoslova na glavni pošti. Po končanem zborovanju ima krajna skupina zelo važno sejo istotam. Gospodje kolegi se vljudo prosijo, da se zborovanja in seje zanesljivo udeleže.

Invalidi. Zveza vojnih invalidov za Stajersko priredi v nedeljo, dne 6. julija 1919 v Mariboru (Narodni dom) ob 9. dopoldne shod vojnih invalidov. Obenem se bo ustavljala podružnica in izvolil odbor. Invalidi udeležite se shoda in zborovanja, katero se bodo vršili edino v vašem interesu, kajti zadnji je čas, da se organizirate in zboljšate svoj žalostni položaj. V vseh državah so si invalidi ustavljali svoje organizacije. Tim važnejša je organizacija invalidov v Jugoslaviji, ker imamo od pokojne Avstrije neprenesljive zakone. Naš glas je: Invalidi, zbudite se za vašo bodočnost, veliko vas je nesrečnežev, ki ste storili vašo dolžnost za domovino, tedaj zahtevamo, da stori isto tudi dolžnost svojim invalidom. Javnosti Maribora se naznana, da se bode ob istem času pobralo prostovoljna darila v prid povzdigne iste podružnice. — Centralni odbor.

Prostovoljno gasilno društvo v Mostah vljudo vabi na prireditve 20letnice z vrto veselico, koja se vrši dne 6. t. m. v gostilni pri Magistrusu po domači pri Zakoniku v Mostah z obširnim sporedom. Za dobra mrzla in gorka jedila in izborna pičajo je preskrbljeno. Ker društvo šest let ni pridelalo nobenih tozadnevnih priredb, se najvjudnejše vabi vse tovariše gasilstva, da se polnoštivilno udeleže, da pomorejo društvo iz gmotnega položaja. Cisti dobitek je namenjen za najpotrebenje.

Društvo poštnih prometnih uradnikov v Ljubljani vabi vse člane na izvaredni občni zbor, ki se vrši dne 10. julija ob 1/20. uri v dvorani pismoslova glavne pošte. Ker so zadeve važne se pris točno udeleže. — Odbor.

Dramatično društvo »Jugoslavija« v Radomljih priredi dne 13. julija t. l. ob 3. uri popoldne dobrodelno predstavitev proslavo rojstnega dne Petra I., kralja SHS., z igro »Sad greha«, drama v štirih dejanjih, spisal Eng. Gangi, in Putifarco, burko v enem dejanju. Igra se vrši na prostem pri Nastranu. Med odmori bo svirala tamburaška godba. Po igri bo narodna veselica s slavnostnim govorom pri g. Jermanu, kjer bo preskrbljeno za zabavo in želodč. Vstopnice se bodo dobile od dne 11. dalje pri gdč. učiteljici in na dan igre pri blagajni, ki se odpre ob 2. uri popoldne na igralnem prostoru. Kdor se hoče razvedriti v pravem narodnem duhu, dobro došel! V slučaju slabega vremena se vrši igra in vsa zabava kljub temu, ker so prostori pokriti. Na veselo svidenje! Ta dan pridi narodna noša na plan. Del čistega dobitka se pokloni vojnim invalidom.

Izredni občni zbor »Društva zasebnega uradništva na slovenskem ozemlju v Ljubljani« se je vršil v nedeljo, 20. junija t. l. ob 10. uri dopoldne v dvorani Mestnega doma. Predsednik g. Hitler je otvoril zborovanje ter po uvodnih besedah, očrtał položaj posameznih panog uradništva, nato pa je predstal g. Lenček občna plosnik, ki se je po daljši dobiti in z nekatimeri izpremenbam sprejel. Nato je poročal g. Koemur o pravilniku o podporah in jo bil njegov obširen predlog začasno sprejet. Sprejeto so bile načne resolucije, ki zahtevajo od vseh zasebnih socijalno začasnih

moči in znižanje cen vsem potrošnjikom. Predsednik je nato ob 2. uri popoldne zaključil zborovanje.

Občni zbor društva za vodenje blizahetne otroške bolnice bo v soboto 12. t. m. ob 6. popoldne v prostorih Elisabete otroške bolnice s slednjim dnevnim redom: 1. Poročila. 2. Volečev upravnega sveta. 3. Izpremenba pravil. 4. Raznosterost. Vse člane prosim, da se udeleže občnega zbera polnoštivilno, ker se ne bodo člani vabilo.

Najnovejša poročila.

(Nača izvirna poročila.)

ODPRAVA CENZURE IN OBSEDNEGA STANJA.

Pariz, 30. junija. Ministrski svet bo že v prihodnji svoji seji, načrte jutri, rešil vprašanje o odpravi cenzure. Ministrski predsednik Clemenceau še sicer ni izdal svojih načrtov, pač pa je minister za javna dela Lafitte že v eni izmed sei državne zbornice izjavil, da bo vladu odpravil cenzuro pred 14. julijem. Sicer pa je načrata zakonski načrt o odpravi cenzure in obsednega stanja na dnevnem redu seje državne zbornice v tork. dne 8. julija.

ODBOR PETORICE.

Pariz, 30. junija. V nasprotnu s prvočno vestjo, da bo Odbor desetrice nadaljeval dela mirovne konference, sejavila, da bo to delo prevezl Svet petorice, v katerem bodo Clemenceau, Lansing, Balfour, Tittoni in Makino. Prvo sejo bo imel Svet petorice v sredo popoldne. Najprvo bo izgotobil pogodbu z Avstrijo. Mirovni pogoji se izročajo avstrijski delegaciji koncem tega tedna.

STALIŠČE CLEMENCEAUJA JE NEOMAJANO.

Pariz, 30. junija. Vaš korespondent je imel priliko, da se razgovarja z odličnim državnikom o poziciji, ki jo vzema Clemenceau v francoski javnosti. Mase francoskega naroda je nagašal dotični državnik, naravnost obžaluje Clemenceauja. Nobeden drug državnik ne združuje v sebi na tako eklatantem način vse velike sposobnosti francoskega naroda, kakor Clemenceau. Clemenceau ne more nitične strmoglavitosti, om sam si bo izbral dan, ko položi vajeti vlade v roke svojega naslednika. Toda splošno se sodi, da je ta dan še zelo oddaljen. Vse vesti, da se pojavlja velika opozicija proti njemu v parlamentu in da so nastale v zbornicu velike težkoče, so samo nemške spletke. Pozicija Clemenceaua je neomejena. Da bi vedeli kakšne ovacije je prijevalo ljudstvo Clemenceau-u, ko je prisostvovan veliki dirki na Longchampsu. Navdušenje je bilo podobno že splošnemu deliriju.

ITALIJANSKA MIROVNA DELEGACIJA.

Pariz, 30. junija. Sonnino se vrne v Italijo. Danes dopoldne je posetil ministrskega predsednika Clemenceaua, da se posloviti ob njemu.

Pariz, 30. junija. Nova italijanska delegacija, ki jo tvorijo Tittoni, Marconi, Margiori, Ferrari in Crespi, se je nastanila v hotelu Eduard. Stopila je takoj v zvezo z raznimi francoskimi in zavezniškimi politiki in državniki.

UREDJEVANJE OTOMANSKE DRŽAVE.

Pariz, 30. junija. Ureditev bodoče ustave otomanskega carstva je odgovor na nejzino dobo.

KONVENCIJA MED FRANCIO, ANGLIJOM IN AMERIKO.

Pariz, 30. junija. Dasi ni službenih informacij o angleško-francoski in o francosko-ameriški konvenci, vendar so avtorizirani krog mnenja, da sta predsedniki Wilson in Lloyd George podpisala dokument, v katerem Amerika in Angleška zagotavljajo Franciji obroženo pomoč za slučaj nemške napade. Dasi pogodba še ni natančno morda teritorijalnega vprašanja z Jugoslavijo. Teror omenja, da se hujte zavezniške države začetkom 1. 1918. vredkati Avstrijo nedotaknjen ter dovoliti le avtonomijo Italiji pa je podpirala avstrijske narodnosti ter pomembna rimski pakt krasno te politike.

ODHOD SOKOLOV IZ BEOGRADA.

LDU. Beograd, 2. julija. Poslanec Torre nadaljuje svojo razkrivitev v »Giornale d'Italia« o rimskem paktu. Glasom njegovih razkrivitev je Orlando rimski paket antuziastično posmrtil. Poslanec očita vlad, da ni že takrat v pravem času meddržavni vprašaj, da se vse vredkati z Jugoslavijo. Teror omenja, da se hujte zavezniške države začetkom 1. 1918. vredkati Avstrijo nedotaknjen ter dovoliti le avtonomijo Italiji pa je podpirala avstrijske narodnosti ter pomembna rimski pakt krasno te politike.

Poslanec v Toscani.

Milan, 1. julija. Poslanec v Toscani je obsegal v celoti 22 močnih sunkov.

LAŠKI PARLAMENT. — RIMSKI PAKT.

Milan, 1. julija. Laški parlament se sestane že 9. t. m. Poslanec Torre nadaljuje svojo razkrivitev v »Giornale d'Italia« o rimskem paketu. Glasom njegovih razkrivitev je Orlando rimski paket antuziastično posmrtil. Poslanec očita vlad, da ni že takrat v pravem času meddržavni vprašaj, da se vse vredkati z Jugoslavijo. Teror omenja, da se hujte zavezniške države začetkom 1. 1918. vredkati Avstrijo nedotaknjen ter dovoliti le avtonomijo Italiji pa je podpirala avstrijske narodnosti ter pomembna rimski pakt krasno te politike.

Poslanec v Toscani.

Milan, 1. julija. Poslanec v Toscani je obsegal v celoti 22 močnih sunkov.

TURŠKI DELEGAČIJI POKAZANA VRATA.

Pariz, 1. julija. Turški delegaci v Parizu so z vso vrednostjo pokazali vrata zaradi njenega nezamejnega mecenja, ki je vzbudil v Parizu splošno nevoljo in ker je dosegel vse.

da se otomanska delegacija še ni otrese.

KAI

Dva vajenca za puščarsko obrt sprejme mem. F. K. Kaiser, puškar, Šlemburgova ul. 6. 6517

Radi opustitve trgovine prodam: prazne sede od 60–1000 litrov ter vagon raznih buteljk. Pr. Cvetk, Kamnik. 6406

Pisaci stroji najboljeg sestava, sasno nov ili malo rabljeni želimo kupiti. Ponude tvrtci Schwarze drug, Zagreb, Prekradovčeva 1. 3347

Želim se naučiti igranja na lavto. Osebe, ki bi lahko prevzeme pouk, zvedo naslov v upravnštvo "Slov. Naroda". 6549

Popravila žepnih ur, zlatnine in srebrne sprejme F. Čuden Sin – nasproti glavne pošte v Ljubljani. Točna in solidna izvršitev. 5531

Tesarji kakor tudi več člencev se sprejme proti dobermu plačlu v trajno delo. Anton Steiner, mestni tesarski mojster, Ljubljana, Jera-nova ulica št. 13. 4844

Lepo posetivo z vso premičnino in živino se proda. Zrauen je tudi velika hosta in nekaj njiv se radi preselitve ceno proda. Na-tančnejša pojasnila daje upravnštvo "Slovenskega Naroda". 6502

Kupim več dobro ohranjenih motor-nih koles, avtomobilov in novo pneu-matiko vsake vrste za kolesa, motore in avtomobile. – Fiorancić, Šlemburgova ulica 6. 4273

Kupujem smrekov les, jekla, hrastov si okrogel ali rezan. Cene za les nalo-žen v vagon se naj naznajo na V. SCAGNETTI, parna žaga za drž. ko-dvorom, Ljubljana. 2048

Inteligentna deklica, stara 16 let išče mesta učenka v kaki večji trgovici, ni z mešanim bla-gom, najrajsa na deželi. Ponudbe pod "Učenka" na upravnštvo "Sloven-skega Naroda". 6582

Prodajalko, ki razume samostojno vo-diti večjo trgovino s špe-cerijskim in mešanim blagom, sprejme takoj Josip Rajšter v Šoštanj. Reflektira samo na prvovrstno starejšo moč. Hranu in stanovanje v hiši. Plača po dogovoru. 6581

Kontoristična z nekaj prakse, zmožna slovenščine, nemščine in če mogoče srbohrvaščine, pisarniških del, strojepisa in stenografije se sprej-me takoj. Ravnotam se takoj sprejme-tri trgovski sotrudnik za galeranjer in eden za zelenino. Ponudbe na upravnštvo "Slovenskega Naroda" pod "A/1000/6521". 6521

Kmetska posojilnica Ljubljanske okolice v Ljubljani.

obrestuje hranične vloge po čistih

⁵⁴
3 %

brez odbitka rentnega davka

Rezervni zaklad nad K 1,100,000.

Ustanovljena I. 1818.

Včet konjskih
hlapcev

je mesta občina ljubljanska. Zgla-
siti se je: Cesta na Kodeljevo stev. 5.
6544

Elektromonter

popolnoma samostojen instalater
električnih in telefonskih naprav,
se sprejme takoj v trajno delo.
Ponudbe, ki naj vsebujejo dose-
danje službovanje in placilne za-
htevke naj se vpošlje na Elek-
trarno v Kranju. 6472

METLE

z metlišči, krtače iz sirka za ribanje nudi za trgovce, postavno-
Velika Gorica

Prva Hrvatska Tovarna metala, Velika Gorica.

Na novo izšel! **Slovenski FAVORIT** Na novo izšel!

Albumi po K 3:20, s poštino K 3:50, po povzetju K 4:— (za preprod-
jace popust). Dobivajo se vsi kroji in albumi pri tiskarji M. RANTZ,
Ljubljana, Marijin trg 3. — Glavno zastopstvo za Jugoslavijo.

Banatska moka

Komisija „BALKAN“
prodaja dokler traja zaloge

: lepo belo moko :
za kuho in kruh. Oddaja samo cele vreče.

Okoli 50.000 električnih žarnic

in številno elektromotorov in dinamovih strojev je točno oddati
za Jugoslavijo. Dopisi se prosijo v nemškem jeziku na
J. Giecksmann, Duna 16, Mollardgasse 83. 6561

Ant. Mitteregger

stavbni in pohištveni pleskar in hčar.
Sp. Štuka, Knezova ulica št. 121. Preje: Ljubljana,
Kelekovska ulica št. 6.

Svojim cenjenim naročnikom, kakor vsemu slavnemu občinstvu
vljudno naznanjam, da sem po 4. letih vrnivši se od vojakov zopet
otvoril svojo plesarsko obrt. Ker imam veliko zaloge predvojne
blaga, mi bo možno vsa dela izvršiti kar najbolje. 6585

Tečaji za prikrojevanje oblek

za moške in ženske stroke se prične dne 14. julija t. l.
Pojasnila in priglasitve vsak dan od 10. do 12. ure v Gospodski ulici
št. 7, I. nadstropje.

T. Kunc,
Institut konc. delo za prikrojevanje.

Jedilno sol in vžigalice

dobi v nekaj dneh

Gospodarska zveza v Ljubljani.

P. t. reflektanti naj blagovoljno poslati svoja naročila tako:

v zalogi ima sledoče: žvepl. cvet, modro gallico, rafijo

in

živilsko sol.

Koruza pride v kratkem.

Razpis.

Pri novo ustanavljanju se „Jugoslovanskem general-
nom komisariatu za promet in turistiko za Slovenijo“
v Ljubljani, se razpisuje 1 ali tudi 2 pogodbeni mesti
začasnih tajnikov generalnega komisarijata z mesečno plačo
1.200 in 1.000 K.

Prosilci morajo poleg primerne splošne izobrazbe dokazati
obsežno strokovno usposobljenost glede prometa tujcev in turistike
v kateri namen je prošnjam priložiti izčrpren curriculum vitae in
morebitne reference. Vsled važnosti generalnega komisarijata se
bodo upoštevali samo prvovrstni prosilci.

Primerno opremljene in kolekovane prošnje je predložiti
do zaključne 16. julija t. l.

pri poverjeniju za javna dela v Ljubljani.

V Ljubljani, dne 1. julija 1919.

6590

Vodja poverjeništva za javna dela:

Ing. Klinar, l. r.

Čevlje, fine, moderno izdelane in Sandale

ima v zalogi in jih razpošilja po pošttem povzetju
mirenska „Čevljarska zadruga“

v Vrbovcu pri Mozirju.

Čevlji so iz lahke šverzo-media kože, boksa in teletine.
Dobite visoke, nizke in salonske moške, ženske,
deške in otroške čevlje ter sandale.

Cene usna se dvigajo, zato naročite čimprej!

Pri večjem odjemu primeren popust!

6601 Prodajalna tudi v Celju, „Narodni dom“.

Zmerne cene!

Zahvaljuje celike!

HRVATSKA ZEMLJSKA BANKA D. D. U OSIJEKU.

OGLAS.

Izvanredna glavna skupština od 10. prosinca 1918. zaključila je na temelju dozvole Narodne vlade, da povisi dioničku glavnico banke od K 20,000.000— na K 50,000.000—. Uslijed toga emitirano je već u prosincu pr. g. K 10,000.000—.

Na provedbu daljnjih emisija ovlašteno ravnateljstvo, izdaje ovime preostalih

K 20,000.000—

u 100.000 komada novih dionica po K 200— naslovne vrijednosti, uslijed česa se povisuje dionička glavnica banke na K 50,000.000—.

Na temelju tog zaključka predaju se spomenute dionice, koje učestvuje na poslovnom uspjehu od 1. siječnja o. g., uz slijedeće uvjete na supskripciju:

1. Na temelju **svakih triju starih dionica** mogu se potpisati **dvije nove dionice**. Na manji broj dionica ili na slomke, koje nijesu djelive sa 3, ne će se uzeti obzira, te se prema tome na takove slomke ne će dodjeljivati dionica.

2. Emisijoni se tečaj ustanovljuje sa K 400—.

3. Pravo opcije imade se izvršiti **od 1. do uključivo 25. srpnja 1919.**, te ujedno predložiti upisnim mjestima stare dionice bez kuponskih araka, kao i — budući da još nije uslijedila izmjena — medjutomnice dionica zadnje emisije u svrhu zabilježbe, da je pravo opcije izvršeno. Pravo opcije utrnuje danom 25. srpnja o. g. Eventualno neoptirane dionice prodati će se iz slobodne ruke. Uspjeh nove emisije zajamčen je po jednom sindikatu.

4. Kao potpisna odnosno platežna mjesta fungiraju:

HRVATSKA ZEMALJSKA BANKA D. D. U OSIJEKU i njezina podružnica u Zagrebu, Beogradu, Subotici, Varaždinu, Karlovcu, Crikvenici i Novom.

ZIVNSTENSKA BANKA U PRAGU i njezina podružnica u Wienu.

BANKA I ŠTEDIONICA ZA PRIMORJE D. D. SUŠAK.

LJUBLJANSKA KREDITNA BANKA U LJUBLJANI i njezina podružnica u Sarajevu.

5. Upita cijelokupne protuvrijednosti novih dionica uslijedaju istodobno sa izvršenjem prava opcije, te se povrh emisijonog tečaja od K 400— po dionici, imadu platiti na taj iznos 4% kamata od 1. siječnja 1919. do dana izvršenja prava opcije.

6. Za uplate izdat će se medjutomnice, koje će se prema kasnijoj objavi izmijeniti s primjerenim brojem dionica.

Za upisivanje potrebne tiskanice dobivaju se besplatno na blagajnama upisnih mesta.

u OSIJEKU, dne 21. lipnja 1919.

Ravnateljstvo.